

gojite pametne športne igre, ki krepijo mlade telesa in ker ostanejo odrasli športniki potem večinoma abstinenti.

Da širite protialkoholno idejo tudi med odraslimi občani, prirejte večerje protialkoholne igre, prizore, deklamacije in petje, kar naj vršijo le učenci abstinenti.

Končno priporočajte še **skavtsko in taborniško** (gozdovniško) organizacijo.

To so splošna navodila za protialkoholno propagando ki jih z malim trudom in nekoliko dobre volje izpolnjuje lahko vsak tovariš(ica), na večerzodnicah pa učiteljski zbori skupno tem lažje.

Ker so pa prilike v tem oziru po posameznih šolskih občinah in okrajih čisto krat precej različne, bo treba še kakih deset, o katerih se posvetuje v lokalnih konferencah, krožkih ali pri učiteljskih zborovanih; zato vas prosim, tovariši in tovaršice, ne zavržite te številke našega »Učit. Tovarišca«!

Za kakršnekoli nadaljnje nasvete oziroma pojasnila pa se obračajte na protialkoholni društvi »Treznost« ali »Sveto vojsko« v Ljubljani.

Prosjetno oblast pa prosim, da v začetku vsakega šolskega leta opozarja učitelstvo na naredbo bivšega višjega šolskega sveta z dne 8. februarja 1920. leta obenem z navedbo vseh v prejšnjem letu nastopivših protialkoholnih knjig itd.

Marljive protialkoholne delavce učitelje pa naj oblast ne samo pohvali, marveč naj jih oškoduje za njihov trud tudi s kakšno službeno ugodnostjo.

Primeroma bi tudi bilo dajati učiteljem abstinentom, ki so dobri govorniki, med šolskim letom dopuste, ki naj jih uporabljajo za protialkoholno propagando na šolah, kjer se učitelji v tem oziru ne udeležujejo zadostno, ali pa pri učiteljskih zborovanjih.

Z združenimi močmi upam, da se bo protialkoholna ideja tako vedno bolj širila in na ta način vsaj naša mladina iztrgala iz rok demona alkohola, v kar pomagaj Bog in dobra volja učitelstva!

Rudolf Horvat st.

HOTEL TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra c. 25

Priporočala lepe zračne sobe.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslušajte se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, da pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblačil. Cenjenim učiteljskim krojem znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

Splošne vesti.

NA PRAVIH POTIH.

Ze pred leti, posebno pa koncem leta 1925. in začetkom leta 1926. se je del učitelstva, ki je videl vso moralno in gnotno škodo propadanja stanovske organizacije, strnil, da bi rešil stan pred katastrofo. Prišel je prelom 10. jan. 1926. da se stanovska organizacija ozdravi, prišle so neizogibne posledice tega preloma.

Bil je skrajni čas, da se je to zgodilo. Učitelstvo je spiralo takih razmer za čelo treznejše gledati.

Dognalo je, da bi stan sam nikdar ne zašel v take razmere, če bi sam vodil svoje zadeve, če se ne bi bil nikdar pustil izigravati in zavajati od vsega nezdravega, bolešno razvitega strankarstva, pri nas, ki je prav tako škodljivo poedincu kot narodu in državi sami. To strankarstvo se je med slovenskim učitelstvom tako globoko zajedlo, da smo imeli v stanu skupine, ki so se z vso mržnjo in z vsemi sredstvi medsebojno pobijale.

Škoda je trpelo učitelstvo samo. Ta škoda mu je tudi odprla oči. Preiskalo je vzroke, kako je mogoče, da ga strankarstvo trže in razdvaja in je ugotovilo, da ni imelo dovolj lastnega, samostojnega kriterija niti v vprašanju svoje organizacije, niti glede vsega svojega dela v javnosti. Da je bilo tako, je lahko razumljivo. Učiteljišče nam daje komaj najbornejše osnove splošne in strokovne izobrazbe. Poleg tega se — delegacija v Kranju je to izrecno ugotovila — že učiteljski naraščaj zavestno strankarsko razdvaja, da bo pač strankarski princip prevladal nad narodnim, nad državnim. Končno pa tudi posledice vojne, sovražne vsakršnemu kulturnemu življenju, še vedno tako škodljivo vplivajo na učitelstvo z ozirom na njegovo izobrazbo, da se je moral ves stan zavzeti za svojo umsko povzdigo, ako hoče še kaj pomenjati v slovenskem kulturnem življenju, ako noče zaostati za časom.

Tako so se same ob sebi pokazale potrebe učiteljskega stanu, ako noče popolnoma propasti:

1. da se združi ves stan v enotni organizaciji.

2. da se vodi ta organizacija po resničnih narodovih, a ne po strankarskih koristih, in

3. da se dvignejo umsko in moralno pripadniki stanu.

Vse to pa je prelom s preteklostjo. Na taki poti učitelstvo konča izigravanje stanu, konča vmešavanje v njegove stanovske zadeve, konča omalovaževanje učitelja kot intelektualca.

Ako učitelstvo reši stavljen si naloge glede samega sebe — in rešilo jo bo prej ali slej — se bo rešilo tudi varuštva, s katerim ga hočejo nekateri še vedno osrečevati. Uči-

telstvo hoče stati na lastnih nogah, kakor stoji drugi stanovi. Naš stan ni več maloleten kakor je bil včasih, o sebi hoče in mora odločati sam. S tem noče nikakor pretrgati zvez z javnostjo, toda veljati hoče na pram drugim kot »pares inter pares« — enak med enakimi. V tem ni več poti nazaj!

Moramo pribiti vse te stvari radi članstva »Na krivih potih«, priobčenega v »Edinstvo« 10. t. m., pisanega od roke — kar nam je le v zadoščenje — ki ni bila učiteljska. V navedenem članku je toliko podtikanih in insinujacij, da so v sramoto pisca. Morda je anonimni gospod to čutil, ako ni imel še drugih vzrokov, da se ni podpisal.

Na vse klevete — četudi so bile predložene na višje mesto — izjavlja Poverjenstvo UJU — Ljubljana samo to, da je zadeva samoizobrazbe med učitelstvom njegova zadeva, ki jo je dolžno izvajati v smislu sklepov najvišje instance organizacije slovenskega učitelstva, v smislu delegacije v Kranju 5., 6. in 7. julija t. l. Poverjenstvo je priredilo izobraževalni tečaj v Ljubljani v času od 25.—30. avgusta t. l., določilo je zanj poročevalce in odobrilo poročila ter ga sploh vodilo. Zato sprejema zanj in tudi za izvajanja tov. Hreščaka vso odgovornost, ker so to tudi njegova izvajanja, ki jih je odobrilo učitelstvo.

Vse to je novo poverjenstvo sprejelo že v trenutku, ko se je odločilo dvigniti organizacijo iz razsula in jo ozdraviti po dolgih letih krize. Vse to je sprejelo z namenom, da zopet poživijo v učitelstvu oni veliki stanovski idealizem, ki ga je ubilo dolgoletno strankarsko izrabljanje.

Učitelstvo ima pravico, da samo odloča o svojih vprašanjih. In če te pravice ne bi imelo, bi si jo moralo izbojevati. Slovenski učitelj hoče svojo organizacijo sam voditi, in sicer tako, kakor zahtevajo interesi našega naroda. Tega se poverjenstvo UJU — Ljubljana zaveda in s to vodilno mislijo stoji in pade. Ne rabimo »višjih mest«, ki bi odobraval našo delo in smeri naših revij.

Zivelo svobodno učitelstvo in edinstvo učitelstva v službi naroda!

Poverjenstvo UJU.

Modna trgovina JOS. PODKRAJŠEK v Ljubljani, Jurčičev trg 2

priporočala praktična darila

po znižanih božičnih
in novoletnih cenah.

— Sestanek za skupno delo in enotno stanovsko organizacijo vsega slovenskega učitelstva. V petek, dne 16. decembra t. l. se je vršil na pobudo tov. Gangla z ozirom na sprejet predlog na obnem zboru Učiteljske tiskarne (da naj bi se skušalo vse slovensko učitelstvo strniti v enotni stanovski organizaciji) sestanek članov obeh struj. Sestanku je predsedoval tov. Gangl, navzoči so bili tov. Anton Grmek, Miško Kosce in Anton Likozar ter s strani pov. UJU tov. Andrej Skulj, Rado Grum in Ivan Dimnik. Tov. Josip Kobal je bil zadržan, da bi se udeležil sestanka. Uvodoma se je ugotovilo, da ima le pov. svojo polnomoč, da si pa morata obe stranki dobiti itak še pristanek merodajnih odborov za predloge, ki bodo prišli v razpravo. Tov. pov. Andrej Skulj povdara, da bo v to svrhu sklical sejo ožjega sosveta in če potreba tudi širjega sosveta. Tov. Gangl je v svojih uvodnih besedah omenjal, da ni nepremostljivih globin za strnitev vsega slovenskega učitelstva, potrebno pa je za izvedbo tega sklepa: 1. Dobra volja. 2. Trdni sklep, da ne ranimo osebne časti in tujega prepričanja. 3. Imeti pred očmi le koristi celote. 4. Pozabiti, kar je bilo in ne iskati tega, kar nas loči, temveč ono, kar nas druži in nam je vsem skupno. Kot temelj smatra točke, ki jih je podal pov. UJU s svojim dopisom od 12. decembra t. l. Tov. Kosce prečita neko izjavo »Edinstva«, glede katere ugotovi proti koncu, da se povečini krije s stališčem zastopnikov poverjenstva. Tov. Likozar podčrtava, da iščimo le ono, kar nas druži in se ne spuščajmo na polje rekriminacije in osebnosti. Tov. Grmek povdara, naj se člani izrečejo, da je tiskarna potrebna stanu, vse drugo je postransko in podrejeno temu vprašanju. Glavno je, kako naj se izvrši združitev, da ne bo na nobeni strani ne zmagovalcev in ne premagancev. Vpraša, kakšno moralno in materialno škodo je imelo UJU od tiskarne. Tov. Skulj povdara višjo silo, ki danes govori in sili k sporazumu in iz tega ozira mu sedaj ni to vprašanje tako simpatično, kakor je iskreno vnet za realizacijo istega. Poizkusili smo vse, da uredimo razmere. Naše članstvo je radikalnejše v tem pogledu in zahteva od nas radikalnih ukrepov. Moralno je organizacija bridko prizadeta zaradi lista »Edinstvo«, ki ni časten za naš stan, a se je tiskal v tiskarni, a materialna stran bi se pokazala šele v bodočnosti. Ni bilo pogodb, ki jo sedaj zahtevamo. Tiskarna bi morala biti prosta vseh obvez, organizacija pa tudi svobodna napram njej. Tov. Dimnik izjavlja, da se načelno ne more strinjati s tem, da bi bila tiskarna glavno, vse drugo pa postransko. Stan je glavno in organizacija, kot reprezentantinja stanu, vse drugo mora biti podrejeno temu in služiti temu. Opozarja, da je vzrok vsemu poglavljenju spora ta, ker se je speljalo vso zadevo od načelne strani na osebno polje

in na strankarsko polje, kakor bi šlo za osebe in za kako stranko. V tem je krivda vseh razmer. Razbijati družabne vezi zaradi načelnih razlik, je stvar inteligence. Tov. Gangl podpira Dimnikovo naziranje ter povdara, da rad podpreja tiskarno koristim organizacije zaradi stanu, ki mu morajo služiti vse naše institucije. Danes je drug položaj in ima učitelstvo vse druge naloge, kakor je bilo to pod Avstrijo. Spoznanje prave poti ni kapitulacija in ne sramota. Tov. Skulj prečita nato predloge, ki naj bi tvorili bazo, da lahko še vztrajamo v tiskarni in se sporazumemo z Edinstvom: 1. Kot edino stanovsko organizacijo je priznati UJU, razdružiti stanovsko-politično organizacijo »Edinstvo« z vsemi društvi in povabiti bivše člane, da vstopijo v obstoječo sreska družstva UJU — poverjenstvo Ljubljana. 2. V smislu deklaracije imajo pravico bivši člani »Edinstva« ustanoviti si svoje kulturno društvo, ki kakor Slomškova družba ne sme imeti svojih podružnic in ne sme biti nikdar kaka paralelna stanovsko-borbena organizacija ter njeno glasilo ne sme zavzeti bojnega stališča proti UJU. 3. Da si osvoji stališče poverjenstva, izraženo v okrožnici št. 663 z dne 12. decembra 1927 glede Učiteljske tiskarne, ki je sledeča: a) Poverjenstvo je desinteresirano na poslovanju tiskarne in štiti samo neodvisnost organizacije. Zato tudi noben volilni član UJU ne more in ne sme sprejeti mesta v upravnem in nadzornem svetu Učiteljske tiskarne ali stati v kakem službenem razmerju s podjetjem. b) Pripravljen je zadržati s tiskarno poslovne stike, urejene s točno in precizno trgovsko pogodbo. c) Varuje pa idejo enotnosti vsega stanu in odklanja vsako izrabljanje tiskarne proti ideji stanovske enotnosti učitelstva. — Z ozirom na to zadnjo c) točko smo mnenja, da bi se najlažje preprečilo izrabljanje tiskarne proti enotnosti vsega učiteljskega stanu s tem, da se izloči spor med poverjenstvom UJU in »Edinstvom«, ki ima svoj izvor v Učiteljski tiskarni sami. Zato naj se »Edinstvo« kot stanovsko-politična organizacija razdruži. — Ako to ni izvedljivo zahtevamo, da se v tiskarni ne tiska nikdar nič proti organizaciji UJU in da nobeden eksponiran član »Edinstva« ni član uprave nega sveta in nadzorstva Učiteljske tiskarne ali v kakem službenem razmerju z njo in da izključi vsako podpiranje katerekoli akcije, ki bi bila naperjena proti organizaciji UJU. 4. Kadar bodo izvedene vse gore nje zadeve, takrat se sklene pogodba organizacije s tiskarno glede nadaljnjih poslov njih stikov. Ob sklepu je bila od vseh priznana potreba neutralizacije uprave in nadzorstva Učiteljske tiskarne, da pridejo v upravo dobri gospodarji, ki bodo imeli zaupanje in ne stoji v nobenem razmerju z upravami organizacij. Z obeh strani se je pokazala pripravljenost zopet zediniti ves stan v stanovskem pogledu. Tov. Skulj je ob sklepu povdara, da smatra vsako celotnost in nedostojnost, ki bi jo zagrešil list »Edinstvo« še v tem času, posebno iz Učiteljske tiskarne, kot prelom. — O razvoju dogodkov bomo točno obveščali članstvo, katerega mnenje bo poverjenstvo vedno rado slišalo, da mu bo služilo za nadaljnje direktive.

Volno, bombaž za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA, Stari trg 12, Židovska 4

— Tovarišice! Ponovno vas vabimo, da se udeležite ankete o gospodinjstvem nadaljevalnem šolstvu, ki se vrši 28. t. m. v Ljubljani v šoli na Grabnu. Dokažite z obilno udeležbo svoje razumevanje za pomen boljše izobrazbe bodočih naših gospodinj in mater, pa tudi svojo trdno voljo, da hočete sodelovati in sodelovati pri reševanju vprašanja nadaljnje izobrazbe naše kmetijske in delavske mladine. Pridite, da se domenimo, kako naj bo urejena ona gospodinjstva nadaljevalna šola, ki bo namenjena pretežni večini naše ženske mladine in na kateri bo poučevala osnovnošolska učiteljica, pridite, da skupno izdelamo svoje predloge in zahteve glede gospodinjkega nadaljevalnega šolstva in glede izobrazbe učiteljic v pogledu na to šolstvo. Glavni referat poda tovarišica, ki ima večletno prakso v gospodinjstvem pouku. Začetek ankete ob 9. uri. — Odsek pov. UJU za nadaljevalno šolstvo.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3

Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

— Anketa šolskih upraviteljev mariborske oblasti se vrši dne 7. januarja 1928 v Mariboru. Poverjenstvo je napravilo vlogo na prosvetni oddelek v zadevi prostega dneva. Podrobnosti bodo objavljene v prihodnji številki »Učiteljskega Tovarišca«, ki izide dne 29. t. m., na kar opozarjamo šolske upravitelje in vse one, ki so se v tej zadevi obrnili na uredništvo.

— Člane in prijatelje Učit. Samopomoči opozarjamo, da bo društveni izredni občni zbor dne 28. decembra 1927 ob 10. uri dopoldne na II. mestni deški osnovni šoli na Čojzovem grabnu v Ljubljani. Iz dnevnega reda v zadnji številki »Učit. Tovarišca« razvidite, da se bo razpravljalo in sklepalo o zelo važnih društvenih preuredbah in zadevah. Čimveč mnenj in nasvetov bo podanih na obnem zboru, tembolj gotovo bodo sprejeti le najboljše in za članstvo najkoristnejši sklepi. Zato vabi društveni odbor vse člane in prijatelje Učit. Samopomoči, da se v velikem številu udeležite tega občnega zbora.

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana
Sv. Petra cesta 12.

— V Ljutomeru je umrl 14. t. m. mnogozaslužni šolski ravnatelj Jan Robič, v starosti 78 let. Blagopokojni je učitelj, val pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, v Ptuj, v St. Vidu pri Ptuj in od leta 1893. v Ljutomeru, v celem 53 let. Bil je prvovrsten učitelj, kar znači visoko odlikovanje — zlati križec, ki ga je prejel od najvišjega mesta. Njegove zasluge so vedele ceniti tudi vse vselane občine (6), ki so ga odlikovale s častnim občanstvom. Učiteljskemu društvu je načeloval v najhujši dobi, kot zastopnik učitelstva v takratnem okrajnem šolskem svetu je pokazal svojo pravo tovarištvo v najlepšem svitu. Na šoli je ustanovil Podporno društvo za revne učence, ki je bilo zlasti v predvojni dobi velike važnosti, ko je lovila takratna nemška šola slovensko dečo. Večni mu spomin in zemljica lahka!

Oblačilnica za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva 7 daje p. t. učitelstvu blago na obroke po brezkonkurenčnih cenah in brez vsakih pristojbin, le proti predložitvi legitimacije. Pri veliki izbiri manufakturnega blaga, najdte primerna darila za Miklavža, Božič in Novo leto.

— Božične počitnice se začno po odredbi vel. župana ljubljanske oblasti z dne 16. dec. t. l. Pbr. 10.456 dne 23. decembra »opol« dne. Na zavodih, kjer odhaja več učencev (ak) z vlaki krog polne na počitnice, naj ravna učitelstvo (upraviteljstvo) odredi sklep pouka po tretji dopoldanski učni uri; tako odpade dovoljevanje predčasnega odhoda posameznikom. Dne 3. januarja je zopet redni pouk. To daje prosvetni inspektor na znanje vsem šolskim ravnateljstvom in upraviteljstvom, ki bi morda pravočasno ne prejela dotičnega odloka.

— Smrtna kosa. Dne 15. decembra t. l. je umrl v Ljubljani po daljšem bolehanju upokojeni učitelj g. Bogomir Krenar v starosti 70 let. Pot življenja je nastopil v Kranju 8. oktobra 1857. Služboval pa je od leta 1878. do 1881. v Voklem na Gorenjskem, potem pa do prezgodnje upokojitve radi bolezni v Skofji Loki, kjer si je izbral tudi zadnji počitek. V obeh službenih krajih je bil radi simpatičnega in mirnega značaja ter možatega nastopa priljubljen in spoštovan. Nekaj časa je bil tudi predsednik »Društva upokojenega učitelstva« ter sploh ljubezniv in zanesljiv, zvest tovariš.

— Lucijan Orel. Zopet je segla kruta smrt v naše vrste. Dolgotrajna in zahrbtna bolezen nam je ugrabila tov. Lucjana Orla, učitelja v Dupljah pri Kranju. Svetovna vojna ga je zanesla na rusko bojišče — kot ranjenec je bil zajet in se je vrnil kot težak invalid iz ruskega ujetništva v domovino. Poleg popolnoma pokvarjene desne roke je prinesel s seboj kal zavratne bolezni. Ne bojne poljane, niti ujetništvo — ubila ga je zavratna bolezen — bodi mu zemljica lahka; prizadetim pa naše sožalje.

— Poverjeniku Andreju Skulju je umrla tašča ga. Franja Zalokarjeva, vdova po okrožnem zdravniku v Velikih Laščah. Naše sožalje!

— Deklico siroto, staro 10 let, zdravo in čedno vzame eventualno za svojo podpisani. Tozadevnega prijaznega obvestila prosi Fort. Jelovšek, šolski upravitelj Liboje pri Celju.

NOTE

za petje, klavir, violino
i t. d. za šolo in dom

Za naročilo
zadostna dopisnica.

dobavlja po najnižji ceni
(Gg. učitelj poseben popust).
»MATIČNA KNJIGARNA«
LJUBLJANA.

— Tovarna Josip Kunc & Komp., Ljubljana, Poljanski nasip 40, je že obče znana po svojih izredno lepih in kar najbolj precizno in okusno izdelanih pleteninah iz volne in svile. Tovarna izdeluje znane berlinske rute, rašel rute, športne in modne šalove, pletene in tkane kravate iz svile, stenske preproge in v novejšem času tudi žemperje, puloverje, kostume, telovnike itd. — Podjetje, ki je zlasti znano po svoji solidnosti, je največje te stroke v Jugoslaviji. Nastanilo se je po prevratu v stari cukiarni, kjer je postavilo veliko število najmodernejših strojev. — Tovarni, ki zaposljuje danes že čez 200 domačih delavskih moči, želimo tudi še v naprej krepak razvoj in jo najtopleje priporočamo.

— Opozarjamo tovariše(ice) na inserat lekarne BAHOVEC, ki jo toplo priporočamo. — Enako naj se tovarišice in tovariši ozirajo pri nakupu in naročilih na trdke, ki inserirajo v »Učiteljskem Tovarišcu«.

— Opozarjamo na inserat trdke ROZMAN in prosimo, da se p. n. učitelstvo pri nakupu sklicuje na n. j.

Oglejte si specialno trgovino klobukov
J. POK, nasl. MIRKO BOGATAJ
LJUBLJANA, Stari trg 14.